

Rotterdamsche nieuwe tijdinghen

**Hoemen daer de arminianen om haer predicken
vervolght, plundert, slaet ende schoffierlijcken
mis-handelt**

bron

Rotterdamsche nieuwe tijdinghen. Hoemen daer de arminianen om haer predicken vervolght, plundert, slaet ende schoffierlijcken mis-handelt. Abraham Verhoeven, Antwerpen 1620

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/_rot005rott01_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

Rotterdamsche Nieuwve Tijdinghen hoemen daer de Arminianen, om haer Predicken, vervolgt, plundert, slaet, ende schoffierlijcken mishandelt.

DEn thienden Mey hebben de Rotterdamsche Arminianen wederom buyten, by Ommorden, wesen Predicken, met een goet getal so mans als vrouw-Persoonen; Doch wierden ter halver Predicatie ghestoort, door de aenkomste vanden Dijck-Grave Duyn Claessen, met drye Officiers oft Diefleyders: want also de lieden niet begheerden bekent oft opgheschreuen te zijn, zijnse voor wt ghetrocken: Dan alsoo Duyn Claessen haer herder opvolghde dan de Vrouwen wel konden gaen, ende hy bynaest onder den Troup hadde gheweest, bleuen ten lesten ontrendt xx. mans persoonen staen, segghende teghen Duyn dat hy wederkeeren soude, ouermidts sy noch hem, noch yemandt anders misdaen hadden. Maer een vande Diefleyders sprong voor uyt, meynende een wt den hoop te doorsteken, maer de man de steec ontwijkende isse alleen ter zijden door t'wambeys ghegaen. Doen ging

t'spel aen. Duyn Claessz trock van leer, doch wiert terstont met eenen steen op den arm gheworpen dat hem t'geweer wt de handt sprongh: Daer nae kreegh hy noch een steen op t'hoofd dat hem den hoedt af viel. Noch een Officier oft Diefleyder dreyghende met een kort Pistoool te schieten wert hem dat wt de handt gheworpen: Een ander Diefleyer is deerlijck met stocken af-gesmeert. Duyn nam de vlucht in een huys, ende sondt een van zijn Diefleyers nae de Stadt om Soldaten te halen die hem inde Stadt souden brenghen. Daer en tusschen Predickten de Arminianen wederom met vreden. Wt de Stadt wierden 40. Fransche Soldaten, alleen met zijd-gheweer, nae Duyn ghesonden om hem te halen: ondertusschen wierden de Poorten ghesloten; Doch aen de Oost-poort quamen soo veel Borghers binnen en buyten, ende daer was soo grooten murmureren onder t'volck, dat het scherp stondt oft t'soude op een vechten en slaen wt-gecomen hebben: Doch door dien eenighe voorsichtighe Borghers de saecken wat middelden ende ten besten spraken, ist noch al in stilte afgeloopen.

Dit aldus ghepasseert zijnde, zijn de Borgers des Sondaeghs daer nae wederom buyten gaen Predicken onverstoort. Ende inde weke daer aen hebben de Calvinisten ende hare Heeren wtghestroyt datmen gheen Soldaten meer soude nae buyten senden om de verghaderinghen te stooren; Het welcke vele Borghers moet ghegheuen heeft: doch dit was alleen wt schalckheydt soo uyt ghestroyt om te beter de Borgherije in lijden te krijghen, ghelijck de uytkomst gheleert heeft, ende wy hier verhalen sullen.

Want alsoo nv vele vande Borghers hope hadden dat sy de Predicatie soo onghemoeyt souden moghen hooren alsse inde voorleden Sondagh ghehoort was, zijns geresolveert gheweest met eenen grooten hoop wederom de Predicatie te gaen hooren: Doch zijnder tusschen saterdag ende Son-

dagh den 24. Mey eenighe Soldaten buyten ghelaeten die haer seluen hier en daer hebben ghestroyt ende heymelijck ghelegert. De Borghers zijn ghegaen achter de kleywegh een half ure buyten de Stadt, soo datter een vergaderinghe was van ouer de twee duysent menschen. Daer nae zijn mede uytghetrocken Duyn Claessen met den Onder-Schoudt gheassisteert met eenen hoop Soldaten. Dese twee hebben haer seluen verdeelt; de Onder-Schoudt met een deel Soldaten ghingh nae den Kley-wegh, en voorts nae de verghaderinghe: Duyn Claessen trock opwaerts nae den Berghschen hoec, eenen Troup Soldaten by hem hebbende. De Onder-Schoudt by de vergaderinghe comende zijn de Soldaten daer op in gevallen: De Borgers wapenloos sijnde weken *ende* verstroyden: doch waerse quamen vonden haer *aen* allen kanten met Soldaten bezet. Eenighe stelden haer ter weer soo datter *aen* wederzijden eenighe ghequetst wierden. Sommighe Borghers zijn gheweken met haere Huys-vrouwen nae Poldervaert, ende vervolght wordende vande Soldaten, ende haere Vrouwen niet verder konnende loopen, zijn drie oft vier Notabele Borghers met haer Huys vrouwen gevallen in een schuyt, ende voeren op d' ander zijde vande Gracht: eenighe Soldaten een planck krijghende, zijn haer gevolght, ende hebben met Spiessen en Rappiers soo nae haer ghesteken, (al hoe welse haer selfs Randtsoen en Gheldt presenteerden) datse schenen niet anders als den doodt te verwachten en hadden: waer ouer sy, uyt desperatie, ten lesten were gheboden hebben: Soo dat een onder de Spies is gheschoten, ende heefter twee te ghelijck by den kop ghevadt, doch ist den eenen ontworstelt ende meende den Borgher te doorsteken, doch wiert met een pols soo op zijn hoofd geklauwt dat hy suysde, ende zijn Spies liet vallen: Sy hebben den anderen de Spies ontweldight, ende hebben also een Soldaet daer mede door zijn been oft Die gesteken: De Vrouwen oock hielpen ende braken een Rappier voor haar knien

in stucken. Dese dus haer geweer quijt zijnde zijn de voorsz. Borghers naerghevolcht, roepende om haer gheweer, tot datter noch neghen Soldaten aen quamen, ende op de voorsz. Borghers ende Vrouwen mede aenvielen, om de selve te vermoorden. Een van de voorsz. eerste Soldaeten quam volslaeghs op een Borgher gheloopen, meenende hem te doorsteken, maer den Borgher dat versettende met de slincker handt, is dien steeck maer ter zijden door zijn kleederen ghegaen, ende hy den Soldaet invallende, heeft hem by den kop ghevat, ende onder den voet gheworpen: Een ander Soldaet meende hem van achter te doorsteken, maer een Boerinne is daer tusschen geschoten met eenen Roey-riem, ende heeft den steeck neder gheslaghen. Onderwijlen quam den Onderschout diense meenden met reden en smeecken te bewegen om haer vanden overlast te beschutten. Doch heeft hy den goeden man, die zijn leven so hadde ghedefendeert, met eenen stock wel ellendelijck als een hondt gheslaghen. Onderwijlen zijn de Vrouwen ende manspersoonen, ende by namen een Vrouwe die opt' uysterste swangher ghingh, ende welckers man (als voorseyt is, so qualijc was ghetracteert daer en op andere plaetsen schandelijck gheplundert berooft en schoffierlijcken mishandelt. Daer zijn Vrouwen tot op haer hemde toe uytgheschoten. Ondertusschen zijnder noch eenen goeden hoop vrouwen en mans gevluicht verder van de stadt, ende comende by den Berchschen hoeck, meynende den Beyr ontloopen te wesen, zijnse inden muyl vanden Wolff ghevallen: want daer stont Duyn Claessen met zijn Grijpvoghels die al droncken en zadt ghemaectt waren, die de Vrouwen ende mans terstont aentasten, de selue slaende ende alles uytschietende, selfs tot op haer hemde, so datse vande Boeren ende Boerinnen kleederen hebben moeten leenen om inde Stadt te comen. De Soldaten t'volc gheplundert hebbende isser Coopdag terstont aldaer gehouden, so dat de luyden daer haer eygen kleederen hebben moeten

coopen: ende dat het Notabelste is, also de Borgers gheen Ghelt by haer en hadden, is Duyn Claessen aende Soldaten daer Borgh voor ghebleuen, midts dat hy wederom Notabele Burghers heeft ghedwonghen aen hem Borgh te blijuen, dreygende de selue anders by den kop te vatten, ende in een gadt te smijten: De Vrouwen en andere nv meest haer goedt, uytghenomen Gheldt, Buydels, Ringen etc. weder-ghekreghen hebbende op sulcken Rantsoen als ghezeyt is, sijn by Duyn ghebleuen, uyt vreesse van noch eens gheplundert te worden indiense van Duyn hadden ghescheyden. De Soldaten hebben op den Hoeck haer seluen wel vol zitten drincken, ende zijn eerst snachts ten twaelf uren inde Stadt ghecome. Een goedt Burger rechts buyten de poorte met zijn Dochter wandelende ende gheen ghedachten hebbende inde verghaderinghe te gaen, is vande Soldaten gheplundert van mantel, hoedt, Borse, Geldt, ende zijn Dochter van al haer Silver ende Iuweelen: so hebbense oock noch met verscheyden andere ghehandelt. De andere Soldaten die byden Onder-Schoudt hadden gheweest, zijn op den avont inde schemeringhe inde Stadt ghecome, met eenighe gheplunderde Borgers: De Borgherije eenighe Soldaten siende met den Buydt incomen, hebben dat niet wel connen verdraghen, so datter eenighe teghen malcanderen raekende sommighe ter weder zijden ghequetst zijn: Ende t'was gheschepen dat de Stadt in een Bloed-badt hadde ghestaen. De Soldaten hebben oock den gheheelen nacht inde Wapenen ghebleuen wt vreesse van ouervallen te worden: Doch is alles noch verdraghen ende ter neder gheleyt.

Des anderen daeghs isser een Soldaet in des Predicants Lansberghen huys ghevallen, ende heeft hem met zijn Huysvrouwe gheslaghen, ende groote insolentie bedreuen. In Somma de Soldaten makent alhier als oftse korts daer wilden uytgheboent worden. De Arminianen worden alle daghe teghen de Gommaristen meer verstaelt ende

meenen noch t'Predicken niet te laten. De Predicanten zijn oock seer hertigh om alle perijckelen uyt te staen, het welcke de Ghemeenten groote couragie gheeft.

Den 27. Mey meenden die van Rotterdam weder buyten te ghaen Predicken, doch wierden de Poorten ghesloten, ende is sulckx daer-door beledt. Doch de Boeren van zeven oft acht onligghende Dorpen aldaer zijn met een groote menichte vergadert, ende hebben so ghepredickt.

Den 28. Sijn die van Rotterdam wederom in ghoeden ghetale buyten gheweest, ende hebben ghepredickt onverstoort. Des daeghs daer aen hebben sy weder met een goeden hoop, smorghens vroegh ten 7. uren buyten gepredickt.

Dit is alleenlijck t'ghene tot Rotterdam ghepasseert is Leest voorder wat onlanghs tot Harlinghen, S' Graven-Haghe, Leyden, Briel, Nimmegen, Horen, en Campen, en Vrieslandt is gheschiedt.

Imp. P.C.C.A.

Met Gratie ende Priuilegie.

